

Motion till riksdagen 2013/14:U20

av Karin Åström m.fl. (S)
med anledning av skr. 2013/14:90

Nordiskt samarbete 2013

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om det nordiska samarbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om samarbete i norra Europa – Barents- och Arktis-regionerna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om arktiskt samarbete.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om miljöarbetet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om gränshinder.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om Nordiska rådet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om närområdet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om Barentssamarbetet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnittet om Östersjön.

Det nordiska samarbetet

Närområdet och de nordiska grannländerna har en stark folklig förankring och en självklar ställning för Sverige. I Norden finns också ett flertal av Sveriges viktigaste handels- och samarbetspartner.

Det nordiska samarbetet utgår från ett gemensamt kulturarv och en språklig gemenskap och vilar på gemensamma värderingar i fråga om demokrati, rättvisa och rättsstat. Samarbetet mellan de nordiska länderna spänner över

Fel! Okänt namn på

alla samhällsområden, och på många sätt är det nordiska samarbetet unikt vid en internationell jämförelse. Samarbete och öppenhet har gjort Norden till en välfärdsregion av världsklass.

Framgångarna är dock inte tillräckliga för att möta dagens och framför allt morgondagens globala utmaningar, varför ett än mera utvecklat och förstärkt samarbete behövs.

Genom att samtliga nordiska länder deltar i den europeiska marknaden har det nordiska samarbetet stärkts. Sveriges, Finlands och Danmarks medlemskap i EU och Norges och Islands tillhörighet till det europeiska ekonomiska samarbetsområdet påverkar det nordiska samarbetet positivt. Islands pågående ansökan om EU-medlemskap påverkar samarbetet ytterligare i positiv riktning, och de baltiska staternas inträde i EU har dessutom skapat ytterligare dynamik i de nordiska ländernas samarbete med närområdet. I det nordiska samarbetet deltar även de självstyrande områdena Åland, Grönland och Färöarna.

Samarbete i norra Europa – Barents- och Arktisregionerna

Politiken för den nordliga dimensionen utvecklas mot en gemensam politik för Ryssland, Norge och Island. Det handlar om nära samarbete i regionen mellan olika aktörer. Tanken är att förbättra samarbetet mellan EU och regionala aktörer, i syfte att utveckla en effektiv arbetsfördelning som bygger på respektive aktörs specifika kompetens, erfarenheter och geografiska arbetsområden. Samarbetet på regional och lokal nivå bedöms som mycket viktigt i likhet med samverkan med näringslivet och frivilliga organisationer.

I Barents- och Arktisregionerna finns förutsättningar att få till stånd ett konstruktivt samarbete med Ryssland i frågor som rör energi, klimat, gränsöverskridande brottslighet och kommunikationer. Vi vill utveckla ett förtroendeskapande samarbete i norra Europa.

Sverige deltar på regeringssidan i samarbetet inom ramen för Arktiska rådet, Barentsrådet och Nordiska ministerrådet samt i arbetet med EU:s nordliga dimension. År 2013 löpte Sveriges tvååriga ordförandeskap för Arktiska rådet ut. Vi uppmanar regeringen att lämna en årlig skrivelse till riksdagen om verksamheten på regeringssidan inom det arktiska samarbetet och Barentssamarbetet på samma sätt som regeringen lämnar en skrivelse om den nordiska verksamheten. Exempelvis passerade aldrig den svenska arktiska strategin för ordförandeskapet riksdagen.

Det är av vikt att även Sverige arbetar efter sin egna sammanhållna strategi, handlingsplan, för arbetet inom den nordliga dimensionen inom fyra prioriterade områden: ekonomisk utveckling, utbildning/mänskliga resurser, klimat och miljö samt energifrågor/infrastruktur/transport.

Arktiskt samarbete

Arktiska rådet är samarbetsorganet mellan regionens åtta länder som ska säkerställa en fredlig dialog med målet att arbeta för att skydda och värna den arktiska miljön.

Samarbetet i den arktiska regionen har utvecklats på ett positivt sätt. Ett exempel på detta är det bindande avtal om gemensamma sjö- och flygräddningsinsatser för personer som undertecknades av utrikesministrarna vid Arktiska rådets möte i Nuuk 2011.

Socialdemokraterna ser positivt på Kirunadeklarationen som undertecknades vid Arktiska rådets möte i Kiruna 2013. Det är ett framsteg att de arktiska staterna nu binder sig till att rapportera oljeutsläpp samt att understödja varandra i arbetet med att hantera konsekvenserna av ett eventuellt utsläpp. Regeringen bör driva på att motsvarande avtal också upprättas för räddningsinsatser vid utsläpp av kemikalier eller andra miljöfarliga ämnen.

Ansvarsområdena för räddningsinsatser täcker enorma ytor och inget land har tillräcklig kapacitet för att hantera de stora utmaningar som en större olycka skulle innebära. Regeringen bör därför driva på ett samarbete mellan de nordiska länderna för att säkra beredskapen både avseende räddningsinsatser för personer och räddningsinsatser vid miljöfarliga utsläpp.

Den parlamentariska dimensionen av det arktiska samarbetet är viktig för förankringen av frågorna. Den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR) äger rum vartannat år, och mellan konferenserna sker arbetet i den permanenta kommittén (SPAR). Ursprungsbefolkningarna i regionen deltar i samarbetet i egenskap av permanent participants. Mötena är betydelsefulla för att utbyta erfarenheter och öka kunskapen om regionen och de möjligheter och utmaningar som den står inför. Men framför allt är mötena betydelsefulla för att de ger ytterligare en möjlighet att påverka inriktningen på den arktiska politiken och det är viktigt att Sverige fortsätter vara ett av de drivande länderna inom den parlamentariska dimensionen.

Den arktiska regionen är rik på naturresurser, både levande naturresurser i form av fisk och gas, olja och mineraler. De ökande möjligheterna att utvinna dessa rikedomar måste följas av hårda miljökrav för exploatering samt att befolkningens intressen tillvaratas. Förändringar i fiskebestånden och arternas utbredning bör kartläggas.

Arktis är i blickpunkten i världen i dag. Klimatförändringen leder till ökat intresse för exploatering av resurser som olja, gas och mineraler. Flera länder vill utöka sina territorier och områdets säkerhetspolitiska betydelse ökar.

Arktis är ett av de områden på jorden där klimatförändringarna redan är mycket märkbara. Det är förändringar som får direkta effekter för befolkningen i Arktis, samtidigt som de ger följdverkningar på hela det globala klimatsystemet.

Det behövs ett djupt och omfattande svenskt engagemang i Arktis. Vi har mycket att vinna på det, som ett nordligt land med två tredjedelar av vårt land norr om den 60:e breddgraden. Vi har också mycket att bidra med, som en nation med gamla och starka traditioner inom polarforskning och en hög

Fel! Okänt namn på

profil i internationell samverkan om frågor som gäller miljö, naturresurser, minoriteter och rättigheter.

Det gäller från svensk sida att ytterligare främja den arktiska regionen och utveckla forskningen i Arktis. Sverige bör vara drivande inom polarforskningen, speciellt inom området där det utvecklas observationssystem, och arbeta för implementering av den pågående SAON-processen inom Arktiska rådet och att tillgängligheten till data säkras.

University of the Arctic omfattar i dag ett samarbete mellan mer än 70 medlemsorganisationer, universitet och högskolor. För den svenska delen står Luleå universitet, Umeå universitet och Mittuniversitetet. Samarbetet förbättrar möjligheterna för den arktiska regionen att ta del av högre utbildning och förstärker speciellt forskningen som rör klimatfrågor. Sverige bör delta fullt ut i verksamheten. Även forskningen som bedrivs utifrån människors hälsa i kombination med de klimatförändringar som sker i Arktis är viktig att följa.

Klimatförändringarna får snabba och dramatiska effekter vid polerna. Tjockleken på istäcket i Arktis är på en rekordlång nivå och den totala utbredningen av is är fortfarande oroväckande låg. Men avsmältningen av de arktiska havsisarna medför också att områden som tidigare skyddats av istäcket, nu av många anses bli tillgängliga för utvinning av naturresurser som fisk, gas, olja och mineraler. Uppskattningar från U.S. Geological Survey talar om att 20–25 procent av världens potentiella kvarvarande olje- och naturgasresurser kan finnas i Arktis. Arktis står därför inför stora förändringar.

Klimatförändringarna skapar nya utmaningar som vi måste förhålla oss till och påverka. Om länder och företag väljer att investera i förnybar energi och klimatsmarta innovationer i stället för i svåråtkomlig oljeborrning får vi en rimlig chans både att skydda Arktis mot katastrofala oljeutsläpp och att bromsa de klimatförändringar som så tydligt hotar regionen. Vi menar att framväxande aktiviteter måste styras av starka regelverk med krav på bästa tillgängliga teknik och försiktighetsprinciper utifrån hårda miljökrav.

När isen försvinner öppnas också nya transportleder via Nordost- och Nordvästpassagerna. Om sjöfart via Nordpolen blir möjlig året runt kan flödena bli jämförbara med dem vi finner i Nordatlanten. Denna trafik ökar naturligtvis dramatiskt risken för olyckor och därmed risken för oljeutsläpp.

Vi anser att ansträngningar bör göras för att långsiktigt skydda den känsliga arktiska miljön och stödja den lokala befolkningens ekonomi, hälsa och kultur. Samma anda av samarbete och hänsyn som föregicks när Antarktis skyddades, bör eftersträvas trots att de två polerna skiljer sig åt väsentligt i flera avseenden. Målet är att få till stånd bindande juridiska regelverk till skydd för den känsliga arktiska miljön. De delar av Arktis som historiskt har varit skyddade, på grund av ett permanent havsistäcke, måste skyddas med ett starkt bindande regelverk och fredas från naturgas, oljeexploatering och fiske med destruktiva redskap samt fiske på hotade bestånd. För resterande Arktis måste samarbetet stärkas mellan länderna. Samarbetet bör utgå från överenskommelsen i FN:s konvention om biologisk mångfald om att människans tryck på särskilt känsliga ekosystem ska minimeras. Vi anser att Sverige, med utgångspunkt i både konventionen om biologisk mångfald och klimatkonventionen, kan ifrågasätta framtida olje- och naturgasexploateringar i området.

Det gäller även fiske med destruktiva redskap och fiske på hotade bestånd. Med respekt för varje lands rätt att själv besluta om sina naturtillgångar och med respekt för FN:s havsrättskonvention ska Sverige verka för ett långsiktigt skydd för de känsliga miljöerna i Arktis i internationella sammanhang.

Miljöarbetet

De nordiska länderna ligger långt fram i arbetet med klimat- och miljöfrågor. Det finns dock fortfarande outnyttjad potential i samarbetet. En stor del av lösningen på klimatfrågan ligger i ledarskap, budskap och finansiering. Norden bör som region vara ledande när det gäller samverkan mellan näringslivet och det offentliga. För att denna samverkan ska nå sin fulla kapacitet krävs det att det finns en långsiktig planering kring hur bl.a. energin ska produceras i framtiden samt hur den nordiska energimarknaden ska vara uppbyggd.

Norden bör vara en ledande region i miljöarbetet och i omställningen till ett klimatneutralt samhälle.

Gränshinder

En viktig fråga för det nordiska samarbetet har alltid varit främjandet av integration mellan de nordiska länderna och att underlätta för medborgarna att röra sig över landgränserna. Minskade gränshinder är en förutsättning för ett framgångsrikt Norden. Vi socialdemokrater har alltid sett jobben som en av de viktigaste frågorna. För att få en ökad sysselsättning krävs det att Sverige aktivt arbetar för att lösa de gränshinder som finns. Mobilitetsprogrammet Nordjobb har potentialen att fungera som ett viktigt redskap för jobbskapande och en ökad integration mellan de nordiska länderna. Det är viktigt att Sverige gör en ärlig satsning på detta program. En ökad integration av unga medborgare i Norden leder till ökad kunskap om våra grannländer men kommer även på sikt att minska de mentala trösklarna att flytta mellan länderna för att arbeta. Söderhamnsmodellen, där svenska ungdomar erbjuds hjälp att få jobb i Norge med stöd av Nordjobb, kommunen och Arbetsförmedlingen, har varit en framgångsrik satsning som visar på den potential som finns i det nordiska samarbetet.

Gränshindersarbetet spänner över ett flertal politikområden. Avvecklingen av gränshinder bidrar även till att Sverige och Norden som region kan verka mer framgångsrikt internationellt. För att Norden som region ska klara globaliseringens utmaningar krävs det att avvecklingen av gränshinder får en hög prioritet.

Den svenska regeringen har under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013 haft möjligheten att aktivt arbeta för att gränshindersfrågorna kommer upp på dagordningen. Det krävs en aktiv politik som visar på vikten av att dessa hinder minimeras.

Fel! Okänt namn på

Även om integrationen mellan länderna och de olika regionerna i Norden har kommit långt återstår problem. De nordiska ländernas regelverk skiljer sig fortfarande åt, vilket medför problem för människor, organisationer och företag. Nya direktiv från EU som innebär lagändringar samt nya lagar inom varje nordiskt land skapar kontinuerligt ny gränshindersproblematik, särskilt gentemot de länder i Norden som inte tillhör EU. Det är därför behövt med ett fortlöpande gränshinderssamarbete utifrån detta för att minimera de problem som ofta uppkommer.

Vi socialdemokrater ser positivt på det nya Gränshinderrådet som Nordiska ministerrådet upprättat. Det är viktigt att gränshindersfrågorna tas på största allvar och att Gränshinderrådet får ett starkt mandat att arbeta utifrån.

Socialdemokraterna vill se en aktiv politik för en ökad integration mellan de nordiska länderna. Den framgångsrika satsningen på Öresundsförbindelsen visar på vikten av satsningar på infrastruktur som knyter samman de nordiska länderna. Integrationen bidrar till att stärka tillväxten, och arbetet med att undanröja hinder är ett måste för att regionernas fulla potential ska kunna utnyttjas. Det är därför viktigt att skillnaderna i bl.a. ländernas regelverk och skattesystem minskas för att därigenom så långt möjligt eliminera problemen för dem som rör sig över gränserna. Även det nära utvecklade lokala och regionala samarbete om arbetsmarknaden och arbetspendling som sker vid svensk-norska och svensk-finska gränsen är framgångsrikt. Det är viktigt att satsningar även görs i de här områdena för att öka det gränsöverskridande samarbetet.

Vi socialdemokrater anser det naturligt och viktigt att öka integrationsinsatserna ytterligare.

Det är av vikt att fortsätta stödja och utveckla de olika organ som jobbar praktiskt med att lösa gränshinder.

Nordiska rådet

Möjligheten för nationella parlamentariker att delta i internationella processer och sammanhang är en demokratifråga. De folkvalda nationella parlamentarikerna i Nordiska rådet utgör en viktig – och i ett internationellt perspektiv en unik – länk mellan olika beslutsfattande nivåer i en globaliserad värld. Det politiska uppdraget innebär bland mycket annat opinionsbildning samt informations- och kunskapsspridning. Parlamentariker är också den länk som för medborgarnas synpunkter och idéer vidare på såväl lokal och regional nivå som i nationella och internationella sammanhang. Även när det gäller genomförande och uppföljning av redan beslutade åtgärder och åtaganden har nationella parlament och parlamentariker av hävd en viktig uppgift. Genom ett deltagande av direktvalda parlamentariker stärks legitimiteten i hela implementeringsprocessen.

För det nordiska samarbetet fyller Nordiska rådet en viktig funktion inte minst när det gäller att driva på och kontrollera de nordiska regeringarnas

Fel! Okänt namn på

samarbete. En styrka för de nordiska länderna är också att många ledamöter i de nationella parlamenten engagerar sig i det nordiska samarbetet.

Sverige var under 2013 ordförande för Nordiska ministerrådet. Mycket av fokus kom att hamna på miljö- och klimatfrågor. Detta ser vi som positivt. Vi har mycket att vinna på att samarbeta i klimatfrågor. Regeringen beskrev i sin presentation av ordförandeskapsprogrammet att ungdomsarbetslösheten skulle vara huvudtema under året och utlovade en genomlysning av skatte-, utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken. Tyvärr så lyckades inte regeringen leva upp till det som var sagt. Vi har i Norden fortfarande en alltför dålig samordning inom de här områdena, vilket i sin tur drabbar medborgare i samtliga länder.

Vi socialdemokrater anser det nödvändigt att ytterligare stärka det inomnordiska samarbetet samt byggandet av nätverk, som i sin tur kan öka det nordiska inflytandet i EU och i andra samarbetsorgan.

Närområdet

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet har ett nära samarbete med flera internationella, nationella och regionala organisationer utanför Norden och då främst Arktiska rådet, Barentsrådet och Östersjöstaternas råd. Det övergripande målet för det nordiska samarbetet med närområdet är att bidra till en säker, stabil utveckling i området, att stärka demokratin och att öka värdegemenskapen i den nordliga delen av Europa.

De nätverk som innefattar nordvästra Ryssland har under senare år byggts ut i en betydande omfattning. De nuvarande riktlinjerna för samarbetet med närområdet innebär bl.a. att Nordiska ministerrådets tyngdpunkt i satsningar förskjutits från de baltiska staterna till nordvästra Ryssland.

Ministerrådets program för arktiskt samarbete syftar till att ge de samnordiska insatserna ett speciellt mervärde i förhållande till andra aktiviteter och insatser med inriktning på Arktis. Viktiga frågor är urfolkens levnadsvillkor, klimatförändringar och utbredningen av föroreningar i den arktiska miljön.

Vi socialdemokrater anser det vara av stor vikt att arbetet med frågor som rör Barentsregionen förstärks och att arbetet sker på såväl nationell nivå som i samarbete med regionala insatser.

Det försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet i Norden måste få en högre prioritet. De nordiska länderna kan tillsammans bidra till säkerhet och stabilitet. Varje nordiskt lands säkerhetspolitiska val måste respekteras. Ett fördjupat arbete där vi tillsammans tar större gemensamt ansvar inom ramen för Nordefco när det gäller övningar, operationer, utbildning och militär förmåga är viktiga framtidsuppgifter. Det är viktigt att Sverige driver på för ett långsiktigt och fungerande försvarsindustriellt samarbete. Det är viktigt att bygga vidare på ett förtroendeskapande samarbete kring Arktis och Barents hav.

Fel! Okänt namn

Barentssamarbetet

Regionen kring Barents hav är ett av de ekonomiskt viktigaste och intressantaste områdena i Europa, främst på grund av den rika tillgången på naturresurser. I området, som är den sista orörda reserven av naturtillgångar, finns bl.a. olja och gas, som kommer att utvinnas under de kommande decennierna – detta under förutsättning att miljömålen för Arktis inte åsidosätts.

Större delen av den totala ekonomiska utvecklingen i regionen är kopplad till olje- och gastillgångarna. Också under Barents hav finns ett stort antal fyndigheter av framför allt naturgas som t.ex. Shtokmanfältet. Stora olje- och gastillgångar finns i haven utanför norska kusten. Man väntar sig att göra nya fyndigheter i den norska delen av Barents hav under de närmaste åren. Kola-halvön är en av de mineralrikaste platserna i världen.

Det är i dag svårt att uppskatta den totala olje- och gasreserven, i och med att en del områden ännu är i ett tidigt prospekteringskede. Den totala reserven av gas i Barents hav kan vara så stor som upp till 10 miljarder kubikmeter, vilket skulle vara ett avgörande tillskott till Europas energikonsumtion för lång tid framöver. Dessutom väntar man sig även att hitta oljeförekomster i de östra och nordliga delarna av Barents hav. Oljetillgångarna i Timan-Petchora-fältet beräknas till omkring 5 miljarder ton. Enligt beräkningar är de sammanlagda olje- och gasfyndigheterna, som en jämförelse, tolv gånger så stora som de fyndigheter som ingår i Snövitprojektet i Norge.

Barents hav skulle mot bakgrund av detta kunna förse Europa med stora mängder naturgas under lång tid, vilket i sin tur skulle minska beroendet av import från Ryssland. Den pågående klimatförändringen innebär för Arktis- och Barentsregionerna att glaciärer och havsis smälter undan i större omfattning än tidigare. Miljö- och klimatmässigt är det en farlig utveckling men som på sitt sätt skapar nya förutsättningar för nya transportvägar i Barents hav och Norra ishavet. På sikt kommer man med all sannolikhet att kunna frakta varor till havs genom området året om.

Vid Harvarduniversitetet i USA har experter räknat fram att den nordliga fartygsrutten skulle innebära stora besparingar för framtida transporter mellan de ekonomiskt framgångsrika länderna i Europa och Asien. Men samtidigt som de förändrade klimatförhållandena i området ger nya möjligheter, kan det också leda till säkerhetspolitiska risker med helt nya konflikter som följd. Redan i dag ser vi en pågående dragkamp om Arktis tillhörighet, där Ryssland med sin flagga på havsbotten markerat sin uppfattning i denna speciella ägarfråga. Framför allt Norge men även Danmark och Kanada har också uttalat sina uppfattningar i denna fråga. Norge och Ryssland undertecknade 2010 ett avtal om gränsdragningen till havs i Barents hav. Detta avtal får ses som en framgång och ett föredömligt agerande som vi hoppas kan vara till grund för liknande gränstvister i framtiden.

Med en eventuell ökad militär närvaro i regionen krävs det att Sverige aktivt arbetar för att avtal mellan länderna finns vad gäller händelser som kan röra radioaktivt material. Samarbete rörande informationsutbyte vid exempelvis olyckor är mycket viktigt.

Fel! Okänt namn på

Liksom tidigare påpekats är det viktigt att Sverige nu initierar en genomgång av existerande rättsordningar som berör såväl Barents- som Arktisregionen för fortsatt diskussion om att stärka och utöka dem där så behövs. Arktiska rådet och Barentsrådet är samarbetsorgan mellan regionernas åtta respektive fyra länder som ska säkerställa en fredlig dialog med målet att arbeta för att skydda och värna den arktiska miljön.

I Barentsregionen bor drygt 5,9 miljoner människor, varav merparten (4,3 miljoner) har sin hemvist i Ryssland. Samarbetet mellan stater som har intresse i Arktis och i området kring Barents hav bedrivs på regionnivå i Barentsrådet och i Arktiska rådet. Regionrådet består av representanter för förvaltningarna i den geografiska regionen Barents. Från Finland deltar landskapen Lappland, Norra Österbotten och Kajanaland, från Norge länen Nordland, Troms och Finnmark och från Sverige Norrbottens och Västerbottens län. Från Ryssland är det regionerna Arkhangelsk och Karelen som deltar samt republiken Komi, Murmanskregionen och det autonoma distriktet Nentsien.

I området finns flera minoritetsfolk, bl.a. samer, nenetser och vesper. Syftet med Barentssamarbetet är att säkerställa fred och säkerhet samt att skapa en hållbar social, ekonomisk och miljömedveten utveckling i området och i Europa som helhet. Detta kan bl.a. ske genom att kontakterna mellan människorna i området utvecklas och den regionala identiteten stärks.

Det finns en lång samarbetstradition i Barentsområdet. Redan i början av 1960-talet tillkom Sveriges Nordkalottkommitté, ett samarbete med de fyra involverade länderna under temat folkets diplomati.

Det regionala Barentssamarbetet arbetar utifrån sex viktiga insatsområden: samverkan inom näringsliv och handel, hållbar miljö, arbetskraft, urfolk, transport och infrastruktur samt information och marknadsföring.

Den kunskap och kompetens som vuxit fram i området kring dessa frågor är betydande och måste bibehållas och ytterligare utvecklas. Det är av stor vikt att alla goda krafter, exempelvis företag, myndigheter, kommuner, universitet och enskilda, samverkar. För detta fordras en fortsatt bra samordning, information och en väl utbyggd och fungerande infrastruktur.

Vi ser i dag en stor utflyttning av kvinnor från regionen. Det är av största vikt att vi arbetar för att skapa en region där samtliga individer ges frihet att forma sin egen framtid.

Jämställdhetsfrågan måste ges ett stort utrymme för att vi i framtiden ska ha kvar en livskraftig region.

Den ekonomiska aktiviteten i den nordliga regionen ökar dessutom och därmed också regionens ekonomiska och säkerhetspolitiska betydelse, vilket innebär att en sammanhållen politik för det nordliga området behövs.

Med ett större engagemang från svensk sida kan vi övervaka vad som händer i området från säkerhetssynpunkt, samtidigt som Sveriges miljöteknologi skulle komma väl till pass i den känsliga miljön i området.

Vi socialdemokrater anser att det är av största vikt att Barentssamarbetet stärks och fördjupas ytterligare på samtliga sex insatsområden, samtidigt som det svenska deltagandet mer än tidigare bör baseras på regionala strukturer och även utveckla en sammanhållen strategi på nationell nivå.

Fel! Okänt namn

Östersjön

Att samtliga länder förutom Ryssland är medlemmar i EU ger oss stora politiska och ekonomiska möjligheter. Ett konkret exempel är att våra möjligheter att skydda miljön i vårt gemensamma innanhav ökar. Ett av målen måste vara att förhindra allvarliga fartygsolyckor och oljeutsläpp.

Vi vill befästa Östersjön som ett fredligt område. Trygga länder har i regel välmående och trygga grannar. Vår säkerhet har stärkts av att de flesta länderna runt Östersjön är demokratiska och att det ekonomiska ömsesidiga beroendet har ökat i takt med den starkt ökande handeln. Östersjöområdets säkerhet har också stärkts i samband med att dessa länder har fått sina säkerhetspolitiska önskemål tillgodosedda.

Det är viktigt att vi i Norden så långt som möjligt försöker att nå gemensamma ståndpunkter kring de säkerhetspolitiska förändringarna i närområdet. Rysslands agerande mot Ukraina bryter mot folkrätten och vi vill understryka vårt fördömande av detta. Detta agerande leder också till ökad osäkerhet i Baltikum och Polen. Det är viktigt att Norden fortsätter att utveckla samarbetet med Baltikum och Polen och arbetar för att stimulera ett positivt ryskt deltagande i de regionala samarbetena.

Miljötillståndet i Östersjön är fortsatt alarmerande. Det är av största vikt att Sverige även i fortsättningen håller en hög profil i arbetet med Helcoms aktionsplan för Östersjön.

Ett viktigt steg för att förbättra miljön i Östersjön är utbyggnaden av hamnarnas kapacitet att ta emot avfall från fartyg och fritidsbåtar, både toalettavfall från fartyg och fritidsbåtar och annat avfall som t.ex. kemiskt avfall. För att undvika att främmande arter införs bör Sverige driva på att alla länder runt Östersjön ratificerar ballastkonventionen.

Framgångsrika exempel och försöksverksamheter med olika typer av reningsverk finns i Östersjöregionen. Det är viktigt att Sverige driver på denna utveckling då avloppsvatten och annat orent vatten från de kringliggande länderna är en stor bidragande orsak till Östersjöns tillstånd i dag.

EU:s Östersjöstrategi har tre övergripande mål: att rädda havsmiljön, att länka samman Östersjöregionen och att öka välståndet. Vi socialdemokrater ser i huvudsak positivt på strategin. Till viss del är strategin en sammanställning av åtgärder som redan planerats inom EU, och allt är inte nya förslag. Det är naturligtvis positivt att man samlar de planerade åtgärderna för Östersjön i en gemensam strategi men vi höjer ett varningens finger för att strategin kan bli en pappersprodukt utan reella finansiella möjligheter att stärka Östersjöområdet.

Genom ett ökat samarbete och bättre samverkan kan staterna stärka sin konkurrenskraft och sitt välstånd.

Sverige har stora möjligheter att öka handelsutbytet med våra grannländer, vilket i förlängningen leder till större ekonomisk tillväxt och fler jobb. Regionen har stora möjligheter att utvecklas och Norden, som i många avseenden är en global vinnarregion, kan vara en inspiration för hela Östersjöområdet att utvecklas till en framgångsrik region i Europa.

Fel! Okänt namn på

Vi vill ha en fri handel och en marknad som gynnar alla parter, både Sverige och våra handelspartner. Men det ska vara en ansvarsfull frihet som också tar hänsyn till människor och miljön. Vi tjänar alla på att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi som tar hänsyn till miljön. För det behövs samarbete och politik men också gemensamma regleringar på EU-nivå. Handeln med Baltikum kommer att öka och vi vill närma oss våra grannländer på andra sidan Östersjön ännu mer.

En stor del av Rysslands export av olja går i dag över Östersjön. Vi ställer stora krav på att fartygen ska ha dubbla skrov för att minska risken för oljeutsläpp som skulle få förödande konsekvenser för Östersjön. Östersjön är ett grunt hav och omloppstiderna för byte av vattnet är långa. En utbyggd gasledning och ökade oljetransporter skulle göra Östersjön till ett område med stora ekonomiska, strategiska och därmed säkerhetspolitiska intressen.

Östersjön är ett hav som binder samman Sverige, Finland, Estland, Ryssland, Lettland, Litauen, Polen, Tyskland och Danmark. Framför allt så ställer det successivt ökande antalet energitransporter med olja och gas allt större krav på dessa länder. Internationellt samarbete för att skydda miljön, förebygga katastrofer och säkra trygga olje- och gasleveranser är nödvändigt. Eftersom katastrofer kan påverka det säkerhetspolitiska läget är det av största vikt att alla nationer runt Östersjön finns med och deltar i systemet för sjölägesinformation, miljöskydd och katastrofberedskap i första hand via civila övervaknings- och samverkansorgan. I nuvarande organisation saknas tyvärr Ryssland. Den svenska regeringen bör aktivt driva på för att Ryssland ska delta i detta samarbete. En sammantagen bedömning är att Sverige bör ta initiativ till ett än mer fördjupat samarbete mellan samtliga Östersjöstater. Detta i syfte att värna miljön och långsiktigt garantera säkerheten.

Stockholm den 2 april 2014

Karin Åström (S)

Urban Ahlin (S)

Tommy Waidelich (S)

Olle Thorell (S)

Désirée Liljevall (S)

Carina Hägg (S)

Carin Runeson (S)

Kenneth G Forslund (S)